

بنام خدا

۱۳۷۶

دانشگاه یزد

مجتمع هنر و معماری
دانشکده معماری و شهرسازی

پایان نامه
برای دریافت درجه کارشناسی ارشد
معماری

طراحی خانه معماران ایران

استاد راهنما :

آقای دکتر مهدوی پور

استاد مشاور:

آقای دکتر حمید ندیمی

۱۳۸۶ / ۱۱ / ۲۸

پژوهش و نگارش :

رویا فغانی نیا

شهریور ۱۳۸۶

کتابخانه اطلاعات آرکائیوی یزد
شهر یزد

۹۴۷۴۱

تقدیم به

پدرم: او که آرزوهای زیبایش به من امید و توان حرکت به سمت
آینده را داد.

مادرم: یگانه‌ای که حضورش همه گذشت است و مهربانی.

نهایت تشکر و امتنان از اساتید گرانقدر جناب آقایان دکتر مهدوی پور و دکتر حمید ندیمی که کمکها و راهنمایی‌های دلسوزانه ایشان در تمام مراحل پروژه راهگشا بود.

چکیده:

خانه معماران ایران، مجموعه فضاهایی را دربرمی گیرد که به منظور دستیابی به اهداف مختلف سازماندهی شده اند. در دنیای امروز با توجه به تاریخ چندهزارساله معماری ایران، آنچنان که باید از محتوا و مفهوم معماری سرزمینمان بهره نمی گیریم، و این درحالی است که معماری معاصر غرب را بدون داشتن کمترین آگاهی از محتوا و مضمون آن در طراحی فضاهایمان بکار می گیریم و در نهایت فضایی را خلق می کنیم که به کل با آن بیگانه ایم.

معمار به عنوان خالق یک اثر معماری، کلیدی ترین نقش را در خلق یک اثر جاویدان بر عهده دارد. بنایی که از یک سو فضای شناخت، احساس و ادراک آنی است و از سوی دیگر فضایی برای تعامل رفتارهای انسانی است.

پروژه مذکور اهداف مختلفی را دنبال می کند که عمده ترین آنها را می توان به شرح زیر دسته بندی کرد:

۱- آگاهی یافتن از آخرین دستاوردهای تکنولوژی روز دنیا در زمینه معماری و تقویت هرچه بیشتر میراث فرهنگی کشورمان.

۲- برقراری پیوند هرچه قویتر معماران سراسر ایران زمین

۳- تعلیم و پرورش معماران و دانش پژوهان جوان

فهرست مطالب

فصل اول: تعریف موضوع

۲	۱-۱- تعریف مسئله
۳	۲-۱- هدف تحقیق
۴	۳-۱- ضرورت تحقیق

فصل دوم: شناخت موضوع (خانه معماران ایران)

	۱-۲- شناخت فعالیتها و ویژگی های عملکردی مجموعه
	۱-۱-۲- شرح برنامه طرح
۷	۲-۱-۲- اهداف طرح
۹	۳-۱-۲- شرح برنامه فیزیکی طرح
۱۲	۱-۳-۱-۲- حوزه بندی پروژه
۱۲	۲-۳-۱-۲- بخش بندی حوزه ها
۱۵	۳-۳-۱-۲- جداول ریزفضاها
۱۶	۴-۳-۱-۲- جداول تعداد پرسنل
۲۳	

۲۴	۲-۱-۳-۴- دیاگرامها
۲۸	۲-۱-۴- نیازهای آینده و لزوم طرح
۲۸	۲-۱-۵- هزینه ها و درآمدهای خانه معماران ایران
۳۰	۲-۲- معرفی چند نمونه
۳۰	۲-۲-۱- اتحادیه بین المللی معماران UIA
۳۲	۲-۲-۱-۱- ساختمان اداری مرکزی UIA
۳۲	۲-۲-۱-۲- سرویس اطلاع رسانی UIA
۳۳	۲-۲-۱-۳- کنگره های سازمان UIA
۳۳	۲-۲-۱-۴- مسابقات بین المللی UIA
۳۳	۲-۲-۱-۵- برنامه ها و الگوهای کاری UIA
۳۴	۲-۲-۲- انجمن ها و موسسات مهندسی-حرفه ای کشور
۳۴	۲-۲-۲-۱- فهرست انجمنها و موسسات مهندسی-حرفه ای کشور
۳۶	۲-۲-۲-۲- جامعه مهندسان مشاور ایران
۳۸	۲-۲-۲-۳- کهنسالترین تشکیل صنفی ایران

۴۰ فصل سوم: مطالعات محیط و بستر طرح

۴۱	۳-۱- موقعیت جغرافیایی شهر تهران و بستر طبیعی آن
----	---

۴۵	۱-۱-۳ بررسی اقلیمی
۴۸	۲-۱-۳ ویژگیهای جمعیتی و اقتصادی استان تهران
۵۰	۲-۳) چهار راه ولیعصر
۵۱	۱-۲-۳ تحولات تاریخی و مورفولوژی کالبدی
۵۴	۲-۲-۳ ویژگی کالبدی و هویت معماری
۵۵	۳-۲-۳ بعد فرهنگی
۵۸	۴-۲-۳ فعالیتهای اجتماعی
۵۹	۵-۲-۳ پارادوکس پارک دانشجوی و تئاتر شهر
۶۱	۶-۲-۳ گره اصلی با درجه اول اهمیت
۶۲	۳-۳) معرفی حدود سایت (زمین)
۶۴	۴-۳) تحلیل کالبدی-کارکردی سایت
۶۴	۱-۴-۳ معرفی بناهای دارای ارزش معماری پیرامون سایت
۶۶	۲-۴-۳ بناهای دوران مدرن
۶۷	۳-۴-۳ کاربریهای پیرامون
۷۰	۴-۴-۳ دسترسی ها
۷۴	۵-۴-۳ ارتباط بصری و خط آسمان
۷۸	۶-۴-۳ آمار و جداول مربوط به عابر پیاده

۸۰	فصل چهارم: معرفی طرح
۸۱	۱-۴) پیش فرضهای اولیه طراحی مجموعه و تکوین آن
۸۲	۲-۴) مراحل طراحی و کشف الگوهای مناسب طراحی فضا
۹۵	۳-۴) تشریح ساخت و طراحی
۱۰۲	۴-۴) ارائه مدارک و نقشه ها

فهرست تصاویر

۲۴	صفحه	دیاگرام روابط بخش آموزشی	تصویر ۱.
۲۵		دیاگرام روابط بخش اجتماعات	تصویر ۲.
۲۶		دیاگرام روابط بخش کتابخانه	تصویر ۳.
۲۷		دیاگرام روابط بخش نمایشگاهی	تصویر ۴.
۳۱		ساختمان UIA	تصویر ۵.
۴۱		بستر طبیعی شهر	تصویر ۶.
۴۲		مکان استقرار شهر	تصویر ۷.
۴۴		مکان یابی پستی و بلندی های شهر تهران	تصویر ۸.
۴۷		تراکم جمعیت شهرستانهای استان تهران	تصویر ۹.
۵۳		نقشه تاریخی سایت	تصویر ۱۰.
۶۲		موقعیت قرارگیری سایت پروژه	تصویر ۱۱.
۶۳		کیفیت آبیه	تصویر ۱۲.
۶۴		تاثراتر شهر	تصویر ۱۳.
۶۵		کوشک موجود در سایت	تصویر ۱۴.
۶۵		کوشک و باغ موجود در سایت	تصویر ۱۵.
۶۶		کوشک باقی مانده در مجاورت خیابان انقلاب	تصویر ۱۶.
۶۸		کاربریهای پیرامون سایت	تصویر ۱۷.
۷۱		خیابان منتهی به سایت	تصویر ۱۸.
۷۲		خطوط متروی تهران	تصویر ۱۹.
۷۳		کلیه دسترسی های به سایت	تصویر ۲۰.
۷۴		درجه بندی خیابانها و دسترسی های اطراف	تصویر ۲۱.
۷۵		خیابان ولیعصر	تصویر ۲۲.
۷۶		دید از جبهه غربی به سایت	تصویر ۲۳.
۷۷		دید از سایت به جبهه جنوبی	تصویر ۲۴.
۷۷		دید از داخل سایت	تصویر ۲۵.
۹۲		آنالیز مکانی سایت و عوامل مؤثر بر فرم ساختمان	تصویر ۲۶.
۹۶		آنالیز فرم	تصویر ۲۷.

۹۷	کوشک قدیمی موجود در سایت	تصویر ۲۸.
۹۷	نمایی از چهارراه ولیعصر	تصویر ۲۹.

فهرست جداول

۱۵	بخش بندی حوزه‌ها	جدول ۱.
۱۶-۲۲	ریز فضاها	جدول ۲.
۲۳	تعداد پرسنل	جدول ۳.
۵۷	تعداد عابرين پياده به تفكيك تحصيلات، نوع شغل و چگونگی مالکیت خودرو	جدول ۴.
۷۸	تعداد سفرها	جدول ۵.
۷۹	تعداد عابرين به تفكيك جنسيت و سن	جدول ۶.
۷۹	تعداد عابرين به تفكيك جنسيت و سن	جدول ۷.

فصل اول

تعريف موضوع

(هدف تحقيق، ضرورت تحقيق، فرضيات و سوالات پژوهشی)

۱-۱- تعریف مسئله:

کسانی که با حرفه معماری سر و کار دارند، اصطلاحاتی نظیر طرح ساماندهی، طرح آمایش، طرح جامع، تفضیلی و ... را خوب می شناسند. امروزه معماران، متخصصین مختلف و شرکتهای مشاوره مرتباً بسیج می شوند تا به وضعیت آشفته محیط زندگی سر و سامان و نظم و قاعده ای بدهند. متأسفانه از این نظم و قاعده در محیطهای حرفه ای، فرهنگی و آموزشی معماری خبری نیست. طراحان ما همواره به دلایل حرفه ای و یا اخلاق شخصی تحت فشار هستند تا طرحها و ایده های جدیدی را برای نیازهای متغیر و متعدد جامعه بیافرینند ولی منابع تغذیه افکار خلاق در حد فاجعه آمیزی قلیل هستند.

جالب اینجاست که انتظار می رود معماری آینده کشور از هیچ بوجود آید. زمانی که شرایط و منابع لازم برای پیدایش چپستی چیزی موجود نباشد، نمی توان و نباید با تکیه بر شانس و حساب احتمالات یا از طریق تجربیات ناموفق متعدد توقع داشت اتفاق مثبتی بیفتد. اگر روش و نگرش در مورد معماری به گونه ای اساسی متحول نشود، هیچ بهبود محسوسی حاصل نخواهد شد.

لازمه این تغییر و تحول وجود مرکزی منسجم و سازمان یافته جهت هدایت و جهت دهی کلیه برنامه هایی است که به منظور دست یابی به دانش هرچه بیشتر در زمینه معماری می باشد.

۱-۲-هدف تحقیق:

خانه معماران ایران در راستای ارتقاء هنر ارزشمند معماری اهداف زیر را دنبال می کند:

- برقراری ارتباط میان مردم و هنر معماری
- ایجاد دلگرمی و تشویق معماران و القاء یک قدرت خلاقه بزرگ به معماری حرفه ای
- تجلیل معماران از طریق ایجاد یک جایزه بزرگ در سطح کشور
- ارتباط با سایر اعضاء و موسسات بین المللی معماران و معرفی معمار ایرانی
- ایجاد یک تمرکز و جلوگیری از پراکندگی کانونها و نهادها
- همکاری قابل توجه و استوار با بشریت و محیط مصنوع
- تحقیق ، توسعه، و معرفی تکنولوژی های جدید معماری و ایجاد نمایشگاههای دائم و موقت
- دسترسی به جدیدترین اخبار و حوادث معماری در جهان
- برگزاری کنگره های سالیانه در جهت انسجام جوامع معماری و ارتقاء سطح علمی دانشگاهها و دانشجویان
- ساماندهی به مسابقات معماری و شهرسازی در کشور
- ایجاد شبکه های اطلاع رسانی و انتشارات
- ایجاد محیطی برای فعالیتهای دانشجویی و ارتباط آنها با دنیای حرفه ای

۱-۳- ضرورت تحقیق

علی رغم تلاش فراوان و صرف هزینه های هنگفت از آغاز انقلاب تا کنون هنوز موفق نشده ایم اثری را بوجود آوریم که به لحاظ کیفیت با شاهکارهای گذشته ایران یا آثار برجسته معاصر جهان قابل قیاس باشد، و این در حالی است که هنر معماری از جمله افتخارات کهن سرزمین ماست.

جامعه معماران ایران با توجه به روند رو به رشد تعداد دانشجویان و علاقمندان به این رشته نیازمند کانون و پایگاهی جهت تبادل اطلاعات و مکانی برای برگزاری همایشها، جلسات سخنرانی و مراسم بزرگداشت معماران ارزنده این مرز و بوم در زمینه هنر معماری است. لذا ضرورت احداث مرکزی تحت عنوان خانه معماران ایران به منظور اعتلای این هنر ارزنده از یک سو و از میان برداشتن موانع و مشکلاتی که سر راه این مهم قرار دارند احساس می شود.

در آخر به پاره ای از این مشکلات به صورت مختصر اشاره می شود:

-موانع معماری

-کمبود منابع اطلاعاتی و تحقیقاتی

-کمبود فضا

-فقدان برنامه های علمی مکمل مانند مسافرت های دانشجویی...

-برگزاری مسابقات

- تحقیقات ناتمام و بعضا اشتباه در رابطه با اماکن تاریخی و آثار معماری

-کمبود آگاهی مردم نسبت به معمار و معماری

نهایتاً وجود پایگاهی مانند خانه معماران ایران می تواند تاثیر بسزایی در معماری کشور داشته باشد. معماری ارزشمندی که شاید نتوانسته است خود را به صورت جهانی مطرح کند و می بینیم که امروزه دچار آسیب هایی شده و از محور اصلی خود خارج گردیده است و دچار پراکندگی عقاید و تصمیمات شده است. با توجه به پیشرفت سریع تکنولوژی و عصر ارتباطات، ایجاد چنین موسساتی باعث حرکت گام به گام معماری ایران با معماری جهانی می شود.

فصل دوم

شناخت موضوع

(خانه معماران ایران)

۱-۲- شناخت فعالیتها و ویژگیهای عملکردی مجموعه

۱-۱-۲- شرح برنامه طرح:

انسان عصر ما با دستیابی به علوم و فنون جدید در این عصر اکتشافات و اختراعات ، امکاناتی را فراهم نموده که تا دیروز یک افسانه بود. دامنه فن‌آوری‌های علمی و صنعتی آنقدر گسترش یافته که گویی طبیعت رازهای هزارساله‌اش را بر انسان افشا نموده است تمامی رشته‌های فعالیت بشری در حال رشد وسیع و گسترده هستند ما بطور همزمان وارد عصر انرژی هسته‌ای ماهواره‌ها و ارتباطات از راه دور شده‌ایم. گسترش سریع ارتباطات رابطه انسان را در اقصی نقاط عالم به هم نزدیک کرده و سیستم‌های الکترونیکی نظیر تلکس، ماهواره و ... و همین‌طور رسانه‌های عمومی مثل روزنامه، مجله، کتاب و همچنین رادیو و تلویزیون همه و همه در کارند تا هر لحظه انسانها را نسبت به اوضاع و احوال یکدیگر باخبر سازند.

ملاقاتها و تماسهای نزدیک موجب آشنایی بیشتر با یکدیگر، دستیابی به اندیشه‌های نو برای پیدا کردن راه‌حلهای تازه و حل مشکلات زندگی است. تماسها و ملاقاتهای حضوری و تبادل افراد با یکدیگر تأثیر گفتارهای شناخت فرهنگها و ملیتهای مختلف بخصوص آگاهی از حرکت‌های فکری و اندیشه‌های نو در زمینه معماری و فرهنگی-هنری جهان امروزه تأسیس یک فضای

مطلوب را برای گردهمایی و تشکیل اجتماعات بزرگ و کوچک ضروری می‌نماید، تا در حال و هوای آن متفکران و اندیشمندان عالم محیط را برای نشر و نمو آخرین ابداعات خود مساعد بیابند و فضای دلپذیر آن محرکی برای شرکت در گردهمایی‌ها و برگزاری کنفرانس‌ها و تبادل نظرها در سطح بین‌المللی باشد.

کنگره‌ها و کنفرانسهایی که تحت عناوین مختلف برگزار می‌شود، راهها را برای رسیدن به اهداف عالی باز می‌کند. از محاسن این اجلاس‌ها این است که شرکت‌کنندگان به هنگام ایراد سخنرانی به جهت متمرثر بودن خطابه، به حفظ ارزش خود، آخرین ابداعات را ارائه می‌دهند و می‌دانند که شنوندگان منتظر نوآوری و کلامی تازه هستند و لذا در این گردهمایی آخرین اطلاعات روز را از زبان بالاترین شخصیت‌های فرهنگی و علمی کشور و دنیا دریافت می‌دارند. مطالبی که در کنفرانسها ارائه می‌شود آنقدر تازگی دارد و جدید می‌باشد که ممکن است تا آن زمان هنوز در هیچ کتابی و مجله‌ای به چاپ نرسیده باشد. ارتباط افکار و اندیشه‌ها در این نوع جوامع جوّ مطلوب فضایی که در حد کمال خلق می‌شود، ما را برآن می‌دارد که امکانات و تسهیلات لازم را برای برگزاری مجامع بزرگ فراهم نمائیم.

مهمترین عامل بوجود آمدن دیدارها، ملاقاتها و اجتماعات، احتیاج روزافزون بشر به تماسهای اجتماعی، کسب دانش و دریافت اطلاعات است. برای تصمیم‌گیری و پیشرفت از زمینه‌های مختلف و حل مشکلات زندگی تماس افراد با یکدیگر تبادل نظر در مورد موضوعات گوناگون لازم و ضروری است. ارتباطات الکترونیکی از قبیل تلفن، تلگراف و ... ماهواره و اطلاعات حاصله از رسانه‌های عمومی نظیر روزنامه، مجله، کتاب و ... نمی‌تواند جایگزین تمامی ملاقاتهای شخصی و گروهی شود.

طی سالهای اخیر به کشورهای جهان سوم و در حال توسعه هم بخصوص آنهایی که دارای